

- **ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ**

- **План**

- *1.Поняття про академічну доброчесність*
- *2.Культура академічної доброчесності дослідника*
- *3. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність здобувачів освіти*
- *4. Академічне письмо*
- *5. Академічний плагіат*

- ***1.Поняття про академічну доброчесність***
- Академічна доброчесність – це сукупність ***етичних принципів*** та визначених законом правил,
- якими мають ***керуватися учасники*** освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності
- з метою забезпечення ***довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.***

● **Загальні принципи академічної доброчесності:**

- - *академічна свобода;*
- - *законність;*
- - *чесність, - правда;*
- - *прозорість;*
- - *повага до інших;*
- - *довіра; - підзвітність;*
- - *відповідальність;*
- - *справедливість;*
- - *рівні можливості;*
- - *демократичні засади управління;*
- - *якість освіти;*
- - *самовдосконалення;*
- - *міжнародна співпраця.*
-

- **Види порушень академічної доброчесності, встановлені єдиними для всіх рівнів освіти Законом України «Про освіту» (2017 р.):**
 - **- академічний плагіат;**
 - **- самоплагіат;**
 - **- фабрикація;**
 - **- фальсифікація;**
 - **- списування;**
 - **- обман;**
 - **- хабарництво;**
 - **- необ'єктивне оцінювання.**

- *За порушення академічної доброчесності* здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- - *повторне проходження оцінювання* (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- - *повторне проходження навчального курсу*;
- - *відрахування із закладу освіти* (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

• **2.Культура академічної доброчесності дослідника**

• *Академічна (наукова) культура – це система цінностей, знань та понять, що лежать в основі функціонування академічних інститутів (закладів освіти), яка базується на принципах академічної доброчесності*

• *та визначає основу, способи та методи академічної (наукової/навчальної) діяльності педагогічних (науково-педагогічних) працівників та здобувачів освіти.*

- **Суб'єкти академічної культури – учасники освітнього, навчального, наукового процесу:**
- - *заклади освітньої діяльності;*
- - *керівники закладів освіти;*
- - *педагогічні (науково педагогічні) працівники;*
- - *здобувачі освіти;*
- - *інші працівники закладів освіти.*

● **Складові академічної культури:**

- - *академічні інститути* (заклади освіти);
- - *академічна* (наукова, навчальна) діяльність (наукова діяльність) - це інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження);
- - *академічна доброчесність* (етичні норми та принципи освітньої/навчальної/наукової діяльності, направлені на подолання академічної несправедливості та недоброчесності);
- - *академічне письмо* (письмові результати навчальної/наукової діяльності);
- - *академічна мобільність* (участь у міжнародних програмах, наукових конференціях, семінарах, проектах, тренінгах, підвищенні кваліфікації, стажуванні тощо).

- **Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі (2004 р.):**

- 1.1. Академічна культура будь-якого вищого навчального закладу за допомогою місій, інституціональних хартій і кодексів академічного поведіння

- повинна активно і цілеспрямовано сприяти поширенню цінностей, норм, практик, вірувань і допущень,

- що ведуть інституціональне співтовариство в цілому до ствердження етноса, заснованого на принципах поваги гідності і фізичної, і психічної недоторканності людей,

- навчання протягом усього життя розвитку знання і підвищення його якості,

- залучення до освіти, участі в демократичному процесі, активної громадської позиції та рівності.

● *2.2. Ключовими цінностями сумлінного академічного співтовариства є:*

- *- чесність,*
- *- довіра,*
- *- прямота,*
- *- повага,*
- *- відповідальність*
- *- підзвітність.*

● *Такі цінності не тільки важливі самі по собі, але й життєво необхідні для забезпечення ефективності та якості викладання і дослідної діяльності.*

● *Забезпечити якість освіти МОЖЛИВО за високого рівня академічної культури учасників освітнього процесу!*

- **3. Види порушень академічної доброчесності та відповідальність здобувачів освіти**

- **Законодавством визначено, що порушенням академічної доброчесності є:**

- – *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості)

- та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- – **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- – **фабрикація** – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- – **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- – **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- – **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- – **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- – **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

• **За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:**

• – *попередження* – за порушення академічної доброчесності, скоєне вперше;

• – *повторне проходження оцінювання* (контрольна робота, іспит, залік тощо);

• – *повторне проходження* відповідного освітнього компонента освітньої програми;

• – *відрахування із закладу освіти* (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); – позбавлення академічної стипендії;

• – **позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.**

- **Види академічної відповідальності** (у тому числі додаткові та/або деталізовані) учасників освітнього процесу за конкретні порушення академічної доброчесності *визначаються спеціальними законами*
- та/або внутрішніми положеннями закладу освіти, що мають бути затверджені (погоджені) основним колегіальним органом управління закладу освіти та погоджені з відповідними органами самоврядування здобувачів освіти в частині їхньої відповідальності.
- *Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності визначається уповноваженим колегіальним органом управління закладу освіти.*

• **Форми притягнення до академічної відповідальності закладу освіти за неспроможність ідентифікувати порушення академічної доброчесності та протистояти цим порушенням є такі:**

• **- *письмове попередження* керівника закладу про факти порушення академічної доброчесності;**

• **- *призупинення дії акредитації* відповідної освітньої програми, за якою були допущені порушення.**

- **Права осіб, щодо яких порушено питання про порушення академічної доброчесності:**

- *- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;*

- *- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;*

- *- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання;*

- *- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду*

• **4. Академічне письмо**

- Академічне письмо – це представлені у письмовому вигляді **результати наукової або навчальної діяльності** педагогічних (науково педагогічних) працівників та здобувачів вищої освіти, створені в академічних умовах.
- **Основи академічного письма як навчальна дисципліна ЗВО** – це система знань про написання академічних текстів, академічну доброчесність, авторське право та правила користування об'єктами інтелектуальної власності.
- **Мета академічного письма:** навчити висловлювати та обґрунтовувати власні ідеї за допомогою академічного (освітнього/навчального/наукового) тексту.

- **Види академічних текстів здобувачів вищої освіти:** *есе, тези, повідомлення, доповіді, наукова стаття, курсова робота, дипломна робота.*

- **Практична схема академічного письма:**
- *- визначення теми дослідження*
- *– пошук/здобуття інформації з різних джерел*
- *– вивчення (читання) інформаційного джерела*
- *– критичний аналіз інформації*
- *– формування власних ідей/суджень*
- *– написання авторського академічного (наукового) тексту.*

- **Структурні елементи академічного письма:**

- - *академічна грамотність* – знання законів і правил для оформлення власної думки в академічний (науковий) текст;

- - *інформаційна грамотність* – право на доступ до інформації, вміння знаходити/застосовувати інформацію, критичне використання усіх джерел інформації;

- - *культурна (міжкультурна) грамотність* – система базових знань про цінності, необхідні для орієнтації в сучасному світі.

- Академічне письмо базується на принципах академічної доброчесності.

- **5.Академічний плагіат**
- Відповідно до *статті 42 Закону України «Про освіту»*,
- академічний плагіат – «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості),
- та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

- **Вирізняють такі основні різновиди академічного плагіату:**

- - **дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело** (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);

- - **використання інформації** (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) *з джерела без посилання* на це джерело;

- - **перепарафразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела *без посилання на це джерело*;**

- - *подання як власних робіт* (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, дипломних та магістерських робіт, есеїв, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

- На сьогоднішній день існують *програмні засоби, які здійснюють встановлення відсотку унікальності тексту.*

- Академічний плагіат треба відрізнити від помилок цитування

- **Найбільш типовими помилками цитування є:**
- - *відсутність лапок* при використанні текстових фрагментів, що запозичені з інших джерел, за наявності коректного посилання на це джерело;
- - *посилання на інше джерело;*
- - *неправильне оформлення* посилання, що ускладнює пошук джерела.
- **Помилки цитування зазвичай вважають менш суттєвим порушенням академічної доброчесності. Іноді їх розглядають як *різновид академічного плагіату.***

- **Типовим для українських освітян і науковців** з деяких галузей знань є подання всієї публікації чи її оглядової частини у вигляді набору фрагментів, запозичених з різних джерел.
- При цьому **не завжди ці фрагменти коректно оформлені**, навіть якщо вони є прямим цитуванням. Іноді в таких текстах бувають **переплутані посилання**.
- Частими є **помилки у прізвищах авторів, назвах та вихідних даних видань**, що ускладнює чи унеможлиблює пошук джерел та їх опрацювання наукометричними системами.
- Іноді є підстави припускати, що **помилки цитування зроблено свідомо** для обґрунтування авторитетом наведених джерел ідей, думок, числових даних тощо, **яких насправді немає в цих джерелах**.
- Також, «помилки» можуть бути зумовлені **намаганням приховати справжні джерела інформації**.

- Незалежно від того, вважати їх академічним плагіатом чи ні, **помилки цитування є порушенням академічної етики,**

- оскільки у сучасних умовах вони, як мінімум, **призводять до викривлення наукометричних показників** інших науковців та наукових видань, **тим самим порушують права справжніх авторів.**

- **Самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів, як нових наукових результатів.

- **Ознаки самоплагіату:**

- - *об'єктом самоплагіату* є власний, раніше опублікований науковий результат;
- - *об'єктивна сторона* полягає в умисних діях суб'єкта, які направлені на опублікування старого наукового результату як нового;
- - *сфера використання* самоплагіату – наукові публікації виключно;
- - *об'єкт самоплагіату* має носити завершений характер і бути визнаним науковим результатом

- ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!!!